

Ministerul Finanțelor

Bugetarea pe programe și performanță la nivel local

Mai 2014

Cuprinsul sesiunii

- Rolurile și responsabilitățile actorilor implicați în proces;
- Organizarea procesului BPP;
- Formatul proiectului bugetului pe anul 2015.

Condiții pentru implementarea BPP la nivel local

- Motivația de a face schimbare
- Cadrul legal și metodologic
- Responsabilități clar delimitate
- Crearea capacităților de implementare
  - ✓ Personal instruit
  - ✓ Formarea bazei de date
  - ✓ Sistem informațional
- Informația despre performanța integrată în procedurile procesului bugetar
  - ✓ Formatul propunerii de buget
  - ✓ Documentația bugetară
  - ✓ Consultările bugetare

Cadrul metodologic

- Regulamentul privind modul de elaborare, monitorizare și raportare a bugetelor pe programe (Ordinul MF nr. 187 din 24.12.2013);
- Setul metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului;
- Ghidul practic pentru APL privind BPP;
- Exemple bune și rele de stabilire a scopurilor, obiectivelor și indicatorilor de performanță (partea pentru APL).

<http://www.mf.gov.md/about/instrmfp/progr/bugperf/insrform/materinstr/apl>

Participanții la procesul BPP

- Ministerul Finanțelor;
- Autoritatea reprezentativă și deliberativă a UAT;
- Autoritatea executivă a UAT;
- Direcția Finanțe (DF);
- Direcțiile/secțiile subordonate Consiliului raional;
- Instituțiile bugetare.

Ministerul Finanțelor

- Elaborează și prezintă spre aprobarea proiecte de legi din domeniu;
- Elaborează și implementează cadrul metodologic;
- Aprobă clasificția bugetară (inclusiv clasificția programelor);
- Asigură accesul APL la sistemul informațional;
- Contribuie la dezvoltarea capacităților APL și oferă suport metodologic.

Autoritatea deliberativă și reprezentativă a UAT

- Aprobă/actualizează programul strategic de dezvoltare social-economic a UAT;
- Decide asupra priorităților de politici la nivel local;
- Examinează și aprobă bugetul UAT;
- Audiază rapoarte despre executarea bugetului și performanța programelor;
- Aprobă raportul anual de executare a bugetului UAT

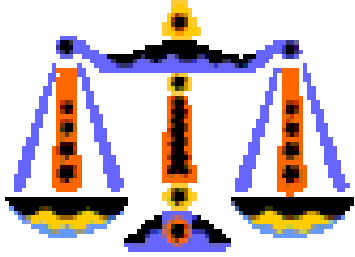
Autoritatea executivă a UAT

- Asigură elaborarea/ actualizarea programului strategic de dezvoltare a UAT (după necesitate);
- Coordonează elaborarea și implementarea politicilor la nivelul UAT;
- Determină lista programelor/ subprogramelor APL;
- Asigură elaborarea proiectului bugetului UAT și a estimărilor pentru următorii ani;
- Aprobă limitele de cheltuieli pe autorități/instituții;

Autoritatea executivă a UAT(2)

- Asigură organizarea procesului BPP la nivel local:
  - ✓ aprobă calendarul bugetar la nivelul UAT;
  - ✓ desemnează persoanele responsabile, activitățile, termenii limită;
  - ✓ monitorizează procesul de elaborare a bugetului pe programe și performanțe;
  - ✓ monitorizează performanța programelor și a indicatorilor de performanță.

Direcția Finanțe UAT

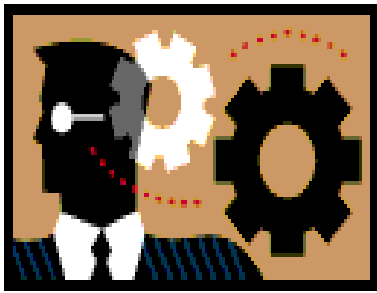
- Coordonează procesul bugetar în cadrul APL:
  - ✓ *elaborează proiectul dispoziției privind organizarea procesului bugetar în UAT;*
  - ✓ *emite note metodologice privind elaborarea proiectelor bugetului pe anii viitori;*
  - ✓ *oferă suport metodologic actorilor implicați în procesul bugetar;*
  - ✓ *emite circulare cu privire la elaborarea, executarea și/sau raportarea, monitorizarea, evaluarea bugetelor etc.;*
- Estimează cadrul de resurse și de cheltuieli, elaborează proiectul bugetului UAT și estimările pe următorii 2 ani;

Direcția Finanțe UAT (2)

- Estimează limitele preliminare de cheltuieli pe funcții, programe/subprograme, activități și autorități/instituții;
- Examinează propunerile de buget:
  - ✓ *sub aspectul respectării metodologiei bugetare;*
  - ✓ *corelarea propunerilor de buget cu prioritățile de politici și cu resursele disponibile;*
  - ✓ *organizează consultări bugetare;*
  - ✓ *analizează indicatorii financiari și de eficiență;*
- Întocmește proiectul deciziei privind aprobarea bugetului pe anul viitor și alte materialelor adiționale;

Direcția Finanțe UAT (3)

- După aprobarea bugetului comunică limitele de alocații și coordonează procesul de dezagregare a bugetului;
- Asigură executarea bugetului UAT;
- Generalizează și analizează de comun cu alte subdiviziuni ale consiliului rapoarte privind executarea bugetului;
- Monitorizează performanțele financiare și nefinanciare ale instituțiilor bugetare.

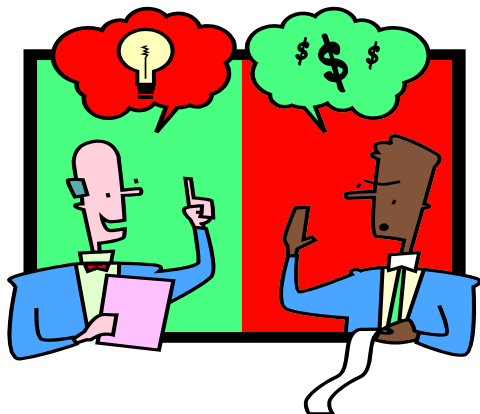

Direcțiile/secțiile din subordinea consiliului raional

- Elaborează lista programelor/subprogramelor și le prezintă pentru aprobare;
- Formulează scopul, obiectivele și determină lista indicatorilor de performanță;
- Asigură reflectarea în buget a politicilor sectoriale de nivel național și local;
- Dezagreghează limitele de cheltuieli pe programe/subprograme și pe instituții subordonate ;
- Stabilește ținta pentru indicatorii de rezultat;
- Monitorizează și analizează performanța conform competenței;
- Formează și deține baza de date privind performanța;
- Prezintă rapoarte de performanță.

Instituțiile bugetare

- Implementează activitățile P3;
- Completează indicatorii de produs și de eficiență;
- Estimează costurile activităților și prezintă propunerile de buget (P1P2P3 Eco);
- Participă la consultări bugetare;
- Prezintă rapoarte de performanță.

Consultările bugetare în cadrul APL

- Proces transparent și deschis;
- Mecanisme de consultare și luare a deciziilor în cadrul APL;
- Rolul cheie al DF și Direcțiilor de specialitate;
- Accent pe performanță în cadrul discuțiilor.

Cerințe pentru documentația bugetară

- Performanța – parte a documentației bugetare;
- Propunerile/proiectele de buget să respecte formatele aprobate;
- Să fie însoțite de explicații și calculele de rigoare.

Formatul de prezentare a programului

Regulamentul privind modul de elaborarea, aprobare și raportare a bugetelor pe programe (*Ordinul MF nr.187 din 24.12.2013*)

- Anexa 1 “Programul aprobat pe anul_____”
- Anexa 2 “Raportul de performanță la situația din _____”

Modificarea programelor

- Limitele de cheltuieli pe programe și subprograme pot fi modificate ca urmare a:
  - ✓ *rectificării bugetului;*
  - ✓ *redistribuirii între programe și subprograme;*
- Indicatorii de performanță nu se revizuiesc pe parcursul anului bugetar;
- Devierile dintre indicatorii aprobați și cei executați se explică în procesul raportării bugetului.

Proiect de buget pentru anul 2015 și estimări pe anii 2016-2017

		Cod																		
Autoritatea publică locală																				
Instituție*	XX	XXXXX																		
Grupa principală																				
Grupa																				
Program																				
Subprogram																				

I. A. INFORMAȚIE GENERALĂ

Scop	
Obiective	
Descriere succintă a subprogramului	

I. B. INDICATORI DE PERFORMANȚĂ	Denumire	Cod	Unitatea de măsură	2013	2014	2015	2016	2017
				executat	aprobat	proiect	estimat	estimat
Rezultat		x		x	x			
		x		x	x			
Produce		x		x	x			
		x		x	x			
		x		x	x			
Eficiență		x		x	x			
		x		x	x			

II. CHELTUIELI

Denumire	Cod		2013 executat							2014 aprobat					2015 proiect					2016 estimat	2017 estimat
	Tip	Articol	Aliment**	Total	Componenta de baza	Mijloace speciale	Fonduri speciale	Proiecte finantate din surse externe	Total	Componenta de baza	Mijloace speciale	Fonduri speciale	Proiecte finantate din surse externe	Total	Componenta de baza	Mijloace speciale	Fonduri speciale	Proiecte finantate din surse externe	Total	Total	
																					15
TOTAL GENERAL (cu descifrare pe articole)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x								
Total pe fiecare tip (cu descifrare pe articole)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x								

Autoritatea executivă a UAT de nivelul al doilea

(semnătura)

(Nume, prenume)

Șeful direcției (direcția din subordinea autorității deliberative a UAT sau secției din subordinea autorității executive, răspunzătoare de politică în domeniul respectiv)

(semnătura)

(Nume, prenume)

Șeful direcției finanțe

(semnătura)

(Nume, prenume)

Responsabil _____ Data prezentării _____

telefon _____

* Cîmpurile marcate nu se vor completa (pentru primul an de implementare se propune ca direcțiile de specialitate ale APL să elaboreze programele/subprogramele caracteristice sectorului, iar instituțiile subordonate să furnizeze indicatorii de produs și eficiență).

** Autoritățile APL pot implica în procesul de elaborare a proiectelor de buget și alte instituții subordonate în măsura și formatul în care consideră necesar.

Pașii principali în elaborarea proiectului BPP

- Elaborarea/ actualizarea planurilor strategice a raionului;
- Stabilirea listei programelor/subprogramelor, a indicatorilor de performanță, după competențe;
- Estimarea cadrului de resurse și stabilirea limitelor preliminare de cheltuieli;
- Formularea scopului, obiectivelor, activităților;
- Identificarea indicatorilor de performanță;
- estimarea costurilor;
- Elaborarea și prezentarea propunerii de buget;
- Consultări bugetare;
- Aprobarea și dezagregare bugetului;
- Monitorizarea și raportarea performanței programelor.

Concluzii și recomandări

- Delimitarea clară a responsabilităților
  - ✓ *elaborarea reglementărilor interne*
- Conlucrarea între direcțiile APL și cu APC
- Instituționalizarea procesului BBP (*includerea în fișele de post și în obiectivele individuale*)
- Utilizarea informației despre performanță în procesul de luare a deciziilor
- Proces decizional bine organizat și transparent.

Mulțumesc pentru atenție

